

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Marian Buliński

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,
w sprawie **M.S.**

o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 10 stycznia 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt II AKa .../16,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 29 września 2015 r., sygn. akt III Ko .../15,

1. oddala kasację;

**2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża
wnioskodawcę.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...], wyrokiem z dnia 29 września 2015 roku, po rozpoznaniu wniosku o zadośćuczynienie, na podstawie art. 552a § 1 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w [...] na rzecz wnioskodawcy M.S. kwotę 1200 złotych tytułem zadośćuczynienia za niezasadne tymczasowe aresztowanie w okresie od 19 grudnia 2007 roku do 18 czerwca 2008 roku w sprawie, sygn. akt II K .../12 Sądu Rejonowego w O., z ustawowymi odsetkami od

uprawomocnienia się wyroku. Oddalił wniosek w przedmiocie zadośćuczynienia w pozostałym zakresie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy w części oddalającej wniosek.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 25 lutego 2016 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od powyższego wyroku kasację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając:

I. rażące naruszenie przepisów postępowania, a to art. 554 § 2 k.p.k. (w brzmieniu nadanym art. 1 pkt 195 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013.1247 z dnia 25 października 2013 r.) - zwaną dalej Ustawą nowelizującą) w zw. z art. 27 i art. 30 *a contrario* ustawy zmieniającej, stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 554 § 2 k.p.k. - polegające na utrzymaniu w mocy wyroku sądu I instancji, pomimo iż sprawa niniejsza została rozpoznana przez sąd *meriti* nienależycie obsadzony, tj. w składzie 3 sędziów zawodowych w sytuacji, gdy zgodnie z przywołanymi powyżej przepisami, składem właściwym był ten złożony z jednego sędziego i dwóch ławników;

II. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to:

1. art. 554 § 3 k.p.k. (w brzmieniu nadanym art. 1 pkt 195 ustawy zmieniającej) w zw. z art. 27 i art. 30 *a contrario* ustawy zmieniającej i art. 558 k.p.k. w zw. z art. 67 § 2 k.p.c. - polegające na niezawiadomieniu organu uprawnionego do reprezentowania Skarbu Państwa o rozprawie apelacyjnej, uniemożliwiając stronie zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie w sytuacji, gdy organ taki posiada uprawnienia o charakterze materialnoprawnym związane z dochodzonym roszczeniem, w tym może zawrzeć ugodę z wnioskodawcą czy uznać roszczenie zawarte we wniosku;

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 552a § 1 i 2 k.p.k. i 553a k.p.k. w zw. z art. 7 i 410 k.p.k. - poprzez powierzchwną i niepełną kontrolę odwoławczą postawionego w apelacji zarzutu dotyczącego dowolnej i wybiórczej oceny wpływu zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet kary wymierzonej w innej sprawie na wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia, to jest brak odniesienia do argumentu, iż:

- a) możliwości takiej nie przewidują regulujące przedmiotową kwestię przepisy Kodeksu postępowania karnego, znajdujące się w rozdziale 58 ustawy karnoprocesowej,
- b) zgodnie z art. 553 § 3 k.p.k. oraz art. 553a k.p.k. w/w zaliczenie ma wpływ wyłącznie na wysokość odszkodowania,
- c) szkoda winna zostać oceniana na czas faktycznego pozbawienia wolności, nie zaś retrospekcji na dzień wyrokowania,
- d) automatyzm przełożenia zaliczenia okresu tymczasowego aresztowania na poczet wykonywanej kary przy rażąco zaniżonej stawce dziennej 6,60 zł prowadzi do zrównania sytuacji wnioskodawcy, w stosunku do którego tymczasowe aresztowanie było niewątpliwie niezasadne z sytuacją osoby prawomocnie skazanej, co do której stosowano tymczasowe aresztowanie legalnie i zasadnie, a nadto zaniechanie odniesienia się przez sąd odwoławczy do argumentacji przedstawionej na poparcie w/w zarzutów w uzasadnieniu apelacji;

3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 455 § 1 k.c. - poprzez brak rzetelnego ustosunkowania się do postawionego w apelacji zarzutu dotyczącego wysokości zasądzzonego na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia, to jest brak odniesienia do:

- a) stawki 6,60 zł za jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności,
- b) wzrostu krzywdy w miarę przedłużania czasu izolacji, i bezzasadne poprzestanie w tym zakresie przez Sąd Apelacyjny na odwołaniu się w sposób ogólnikowy do trafności ustaleń, ocen i poglądów wyrażonych w uzasadnieniu wyroku sądu I instancji.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 29 września 2015 r. i przekazanie

sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w [...] jako sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest zasadna.

Zarzut naruszenia art. 554 § 2 k.p.k. stanowiący zdaniem skarżącego bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w realiach niniejszej sprawy jest chybiony.

Skarżący owej bezwzględnej przyczyny upatruje w tym, że sąd I instancji rozpoznał sprawę w składzie trzech sędziów zawodowych podczas, gdy jego zdaniem winien, orzekając w dniu 29 września 2015 r., a więc po zmianie treści art. 554 § 2 k.p.k. obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r., orzekać w składzie złożonym z jednego sędziego i dwóch ławników, co oznacza, że doszło do sytuacji opisanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. że sąd był nienależycie obsadzony. Skarżący nie ma racji, albowiem wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia został złożony w dniu 22 kwietnia 2015 r., a więc przed zmianą treści art. 554 § 2 k.p.k. W tej sytuacji należy kierować się regułami określonymi w art. 30 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, z treści którego wynika, że jeżeli na podstawie niniejszej ustawy nastąpiła zmiana właściwości lub składu sądu do czasu zakończenia postępowania w danej instancji orzeka sąd dotychczas właściwy lub w dotychczasowym składzie. Wskazany przepis intertemporalny nie pozostawia wątpliwości, że skład sądu właściwy w dacie wszczęcia postępowania pozostaje właściwy do czasu jego zakończenia w danej instancji. W sprawach o zadośćuczynienie datą rozpoczęcia postępowania sądowego jest data złożenia wniosku, podobnie jak w innych sprawach tą datą jest data wniesienia aktu oskarżenia. Skoro zatem wniosek został złożony w dniu 22 kwietnia 2015 r., a więc przed wejściem w życie zmian, czyli przed dniem 1 lipca 2015 r., to do zakończenia postępowania przed sądem I instancji sąd winien orzekać w składzie trzech sędziów, co oznacza, że wydając w dniu 29 września 2015 r. wyrok w składzie trzech sędziów sąd *meriti* był należycie obsadzony, a zatem nie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza.

W tej kwestii należy w pełni podzielić stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29 listopada 2016 r., I KZP 9/16, w

myśl którego sformułowanie „sąd w dotychczasowym składzie „, zawarte w przepisie art. 30 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247, ze zm.) oznacza sąd w składzie określonym przepisami obowiązującymi w momencie rozpoczęcia postępowania w danej instancji.

Analogiczna sytuacja dotyczy podniesionego w kasacji zarzutu naruszenia art. 554 § 3 k.p.k.

Pozostałe zarzuty naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 552a § 1 i 2 k.p.k., art. 553a k.p.k. w zw. z art. 7 i 410 k.p.k., art. 445 § 1 k.c. nie są trafne. Treść uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego jednoznacznie przekazuje, że podniesione w apelacji zarzuty zostały przez ten sąd należycie rozpoznane. Uzasadnienie to merytorycznie jest prawidłowe, odnosi się do zarzutów apelacji w takim zakresie, w jakim zostały one postawione i w tych warunkach brak podstaw do przyjęcia, że doszło do nierzetelnego czy niepełnego rozpoznania zwykłego środka odwoławczego.

Sądy obu instancji trafnie przyjęły, jako kryterium oceny rozmiaru krzywdy poniesionej przez wnioskodawcę, większą dolegliwość wykonania tymczasowego aresztowania w stosunku do reżimu wykonania kary pozbawienia wolności. Oczywiście jest, że kryteria te należą sfery ustaleń faktycznych. Podniesione w tym zakresie w kasacji zarzuty i przytoczona na ich poparcie argumentacja stanowią polemikę z ustaleniami sądów co do wysokości należnego wnioskodawcy zadośćuczynienia. Konstrukcja kasacji w tym zakresie, z pozoru zgodna z regułami art. 523 k.p.k., w istocie – poprzez polemikę ze stanowiskiem sądu odwoławczego – zmierza wprost do ominięcia zakazu kwestionowania ustaleń faktycznych.

Z tych względów Sąd Najwyższy kasację oddalił.